

PAPÍROVÁ VYSTŘIHOVÁNKA

KAPLE POUTNÍ CESTY DO HÁJKU

Sestavila: Alena Kučerová

Spolupráce: Jiří Kučera

Hostivice, únor 2009

Návod k sestavení vystřihovánky

Ke slepení vystřihovánky kaple poutní cesty do Hájku budete potřebovat velké a malé nůžky, pravítko (na rýhování ohybů), lepidlo (nejlépe Kanagom nebo Herkules) a párátka nebo špejli pro nanášení lepidla.

Způsob zpracování kaple je obdobný jako u vystřihovánek z časopisu ABC. Plná čára zakončená trojúhelníkem značí ohyb, který budete nařezávat z líce papíru a ohýbat tiskem od sebe. Čerchovanou čáru budete rýhovat z rubu a díl se ohýbá tiskem k sobě. Přerušovaná tenká čára ohraničuje plochu, na kterou se bude lepit jiný díl. Na zálepce je uvedeno číslo dílu, na který se lepí. Pokud je na zálepce tečka, lepí se na jiné místo stejného dílu. Pro lepší orientaci správného umístění dílů jsou připojeny dvě návodné kresby s čísly dílů.

Při tisku vystřihovánky z formátu PDF je třeba zachovat originální rozměry (měřítko žádné nebo 100 %). Správnost modelu byla ověřena slepením výtisku na běžný papír. Vystřihovávka vytištěná na čtvrtku nebo jiný silnější papír bude lépe držet správný tvar, může však být náročnější správné vytvarování drobnějších dílů. Vystřihovávka je zpracována ve dvou verzích – černobílé a barevné. Černobílou verzi můžete vybarvit podle barevné verze. Barevná verze vychází z provedení kaplí č. 19 a 20 mezi Hostivicí a Hájkem po obnově v letech 1999 a 2000. Na území Prahy byla při obnově kaplí poutní cesty zvolena jiná barevnost.

Po slepení jednotlivých dílů nechte vždy stavbu zaschnout. Přitom je třeba díly vhodně zatížit, aby se nezkroutily.

Vlastní stavbu začnete nalepením výklenků (díly 4 a 5) do dílu 1 a dílu 6 do dílu 2. Poté nalepíte slepené pilastry (díly 7) na přední část dílu 1. Po zaschnutí můžete slepit k sobě díly 1 a 2, čímž vznikne hlavní část kaple.

Na slepené díly 1 a 2 nalepte sestavený díl 10. Nejprve ho přilepte na rub dílu 2 a poté na zálepky dílu 1. Následuje přilepení dílu 11 na díl 10 a přilepení střechy (díl 12). Střechu se slepeným předsazením nejprve nahrubo vytvarujte do správného tvaru. Přilepte jednu zálepku k dílu 10 a poté najednou celou délku střechy na díly 2 a 11 a zálepku na díl 10.

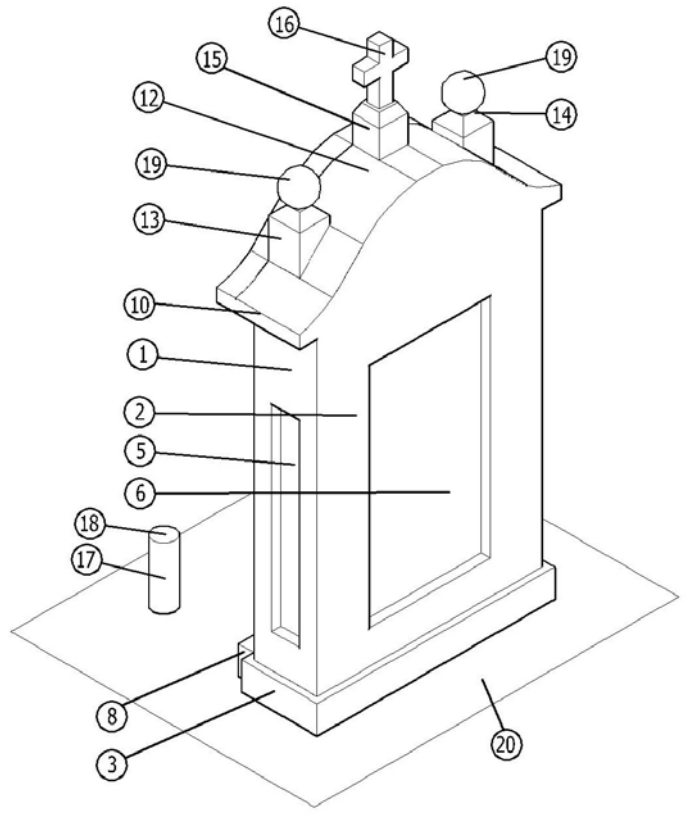
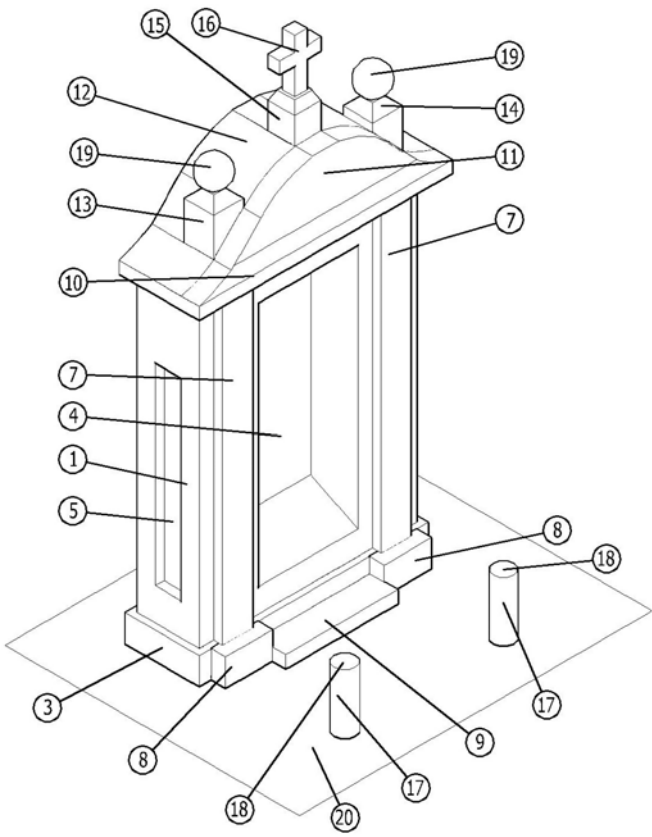
Zatímco bude hlavní část kaple schnout, můžete slepit základy kaple. Sestavte samostatně terén (díl 20), základy (díl 3), základy pilastrů (díly 8) a schod (díl 9). Schod je vpředu předsazen a lepí se k sobě rubovými stranami dílu 9.

Základy (díly 3, 8 a 9) nalepíte na terén. Po zaschnutí můžete nalepit na díl 3 hlavní část kaple.

Na vrchol střechy přilepíte sestavený podstavec kříže a kříž (díly 15 a 16) a na boky střechy podstavce koulí (díly 13 a 14), na které umístíte vhodné koule, jejichž velikost je ve vystřihovávce označena jako díl 19.

Poslední prací je sestavení sloupků před kaplí z dílů 17 a 18 a jejich přilepení na terén (díl 20).

Tím je stavba kaple poutní cesty do Hájku hotova.

Stručná historie poutní cesty do Hájku

Majitel červenoújezdského panství Florián Jetřich Žďárský se svou manželkou Alžbětou Koronou postavili v letech 1623–1624 v lesíku mezi Litovicemi a Červeným Újezdem zvaném Hájek kopii loretánské kaple jako poděkování za narození syna Františka Adama Eusebia. U kaple se nejprve usadil poustevník a později zde vznikl klášter menších bratří františkánů.

Je pravděpodobné, že v letech 1720–1724 byl klášter z bohaté nadace Františka Adama dostavěn. Současně vznikla poutní cesta od pražské strahovské brány k hájeckému klášteru lemovaná 20 poutními kaplemi. Sumu 200 zlatých na stavbu jednotlivých kaplí a 20 zlatých na jejich udržování poskytla řada nejvýznamnějších lidí království Českého té doby. Kaple postavil František Fortin, který za každou kapli dostal 50 zlatých. Kamenické práce odvedl kameník Herrstorff a autorem výzdoby byl Jan Schor.

Kapličky poutní cesty se v ničem nepodobají obvyklým božím mukám či venkovským kaplím. Na každé kapli býval erb donátora a štítek s jeho jménem i obvyklé barokní kamenické objekty – koule nad pilíři, patníky pod kaplí, křížek s listovým zakončením ramen, pískovcové zastřešení. Výklenek nesl rozměrné fresky, věnované zpola kultu Panny Marie, zpola výjevům ze života svatého Františka.

Kapličky byly opravovány v letech 1751–1752 a 1773–1774. Poté císař Josef II. při svých církevních reformách zrušil fond, ze kterého se kaple udržovaly. Další oprava je zaznamenána až v letech 1899–1900, kdy jich zbývalo pouze čtrnáct. Nové obrazy na plechových tabulích, které nahradily zaniklé fresky, maloval pražský malíř Josef Scheiwl (*1833 †1912), současník českých umělců generace Národního divadla.

Z území nynější Prahy se poutní cesta dostává na hostivické území v místech, kde končí pražská ulice V Hůrce, u **jedenácté kaple** od Prahy. Jejími donátory byli bratři hrabě František Karel z Clary-Aldringen, nejvyšší lovčí království Českého, a Jan Filip z Clary-Aldringen, královský místodržící. Jediná je otočená výklenkem směrem k severu a jediná z cihel. Zřejmě jde o repliku. V poslední době zatím nebyla opravena a okolní navážky zasypaly její spodní část.

Cesta pokračovala po karlovarské silnici a v místech, kde dnes končí rybník Strnad, stojí **dvanáctá kaple**. Její stavbu platil královský místodržící Josef František z Goltze. Ani tato kaple se zatím nedočkala opravy. Zdivo bylo napuštěno přípravkem, který má zabránit dalšímu rozpadu kamene, ale úplné opravě dosud bránil hustý provoz na karlovarské silnici.

Třináctá kaple stávala poblíž místa, kde se kříží karlovarská silnice a smíchovská trať. Dobrodince, na jehož náklad byla kaple postavena, neznáme. Kaple byla zbořena v 50. letech 20. století.

Za křižovatkou ulice Čsl. armády (karlovarské silnice) s Litovickou ulicí, před nynějším domem čp. 669 stávala **čtrnáctá kaple**, jejíž stavbu financoval magistrát Starého města Pražského. Zbořena byla v roce 1878 a kámen z ní použili na stavbu nových mostků u Nekejcova a v Jenečku. Při stavbě kanalizace v nedávné době byly nalezeny zbytky základů pod současnou silnicí. To dokládá, že kaplička byla zbořena, protože překážela rozšíření úzké cesty z Hostivice do Litovic.

Patnáctá kaple postavená nákladem velkovévodkyně Toskánské Anny Marie Františky, pozdější majitelky Hostivice, stávala poblíž křižovatky ulic Litovické a Sportovců; i v 18. století zde bývala křižovatka cest. Také tato kaple zanikla již v 19. století, možná také kvůli rozšiřování cesty z Hostivice do Litovic.

Také **šestnáctá kaple** u křižovatky silnice od Litovic se silnicí od litovického hřbitova do Chýně zmizela již v 19. století, její přesnou polohu nacházíme ve starých mapách pozemkového katastru. Stavbu financovali hrabě František Arnošt z Valdštejna a jeho manželka.

Sedmnáctá kaple nedaleko za nynější čistírnou osiv (ulice U Sušičky) byla postavena nákladem knížete z Lobkovic a spadla v 50. letech 20. století, po dlouhodobém zanedbávání údržby. Dnes už po ní nezůstaly žádné stopy, základy zřejmě zničila orba okolních polí.

Zbytky **osmnácté kaple** postavené nákladem hraběte Františka Damiana ze Šternberka nacházíme při staré cestě. Zřítela se v 80. letech 20. století.

Za touto kaplí polní cesta až donedávna končila, další úsek byl ve druhé polovině 20. století rozorán. V letech 1999–2000 ji místní spolek Hostivít ve spolupráci s městem Hostivice nechal znovu vyměřit a vybudovat a zajistil vysázení lipové aleje. Můžeme se tak znovu dostat k **devatenácté kapli**, která stojí v polích. Její stavbu zajistil hrabě Karel Jáchym z Bredy, tehdejší majitel tachlovického panství a tedy i Hostivice a Litovic. Opravou této kaple, kterou inicioval spolek Hostivít a zajišťoval akademický sochař Jan Turský, začala v roce 1999 postupná obnova zbývajících kaplí poutní cesty na hostivickém i pražském území. Současné červeno-bílé barevné řešení vychází z provedeného průzkumu původní barevnosti.

Poslední, **dvacátá kaple** se nachází na dohled od Hájku, už na území Červeného Újezdu. Také tuto kapli platil hrabě Breda. Poslední oprava kaple proběhla v roce 2000.